

Soudní poplatek

Vlastnictví nemovitostí zásadně svědčí o schopnosti žadatele uhradit soudní poplatek, pouze pokud nemovitosti vlastní za účelem obchodování či pronájmu. Pokud žadatel nemovitost sám využívá, byť jen pro účely rekreace, nelze po něm spravedlivě požadovat její zpeněžení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 As 263/2017, ze dne 8.3.2018)

Nejvyšší správní soud rozhodl v právní věci navrhovatele: Mgr. Bc. M. M., proti odpůrci: město Nová Bystřice, se sídlem N.B., o návrhu na zrušení opatření obecné povahy – územního plánu města Nová Bystřice ze dne 21. 6. 2017, v řízení o kasační stížnosti navrhovatele proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. 12. 2017, č. j. 51 A 69/2017 -29, tak, že usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. 12. 2017, č. j. 51 A 69/2017 -29, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Navrhovatel se u Krajského soudu v Českých Budějovicích domáhá zrušení opatření obecné povahy – územního plánu města Nová Bystřice schváleného usnesením Zastupitelstva města Nová Bystřice dne 21. 6. 2017. Navrhovatel spolu s návrhem na zrušení opatření obecné povahy podal žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Krajský soud shora označených usnesením výrokem I. navrhovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Výrokem II. potom zamítl návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud konstatoval, že podle prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech navrhovatel žije ve společné domácnosti se svojí matkou, která na navrhovateli není finančně závislá, navrhovatel pobírá invalidní důchod II. stupně ve výši 7.863 Kč a z důvodu invalidity je momentálně nezaměstnán. Navrhovatel vlastní garsoniéru v panelovém domě v P. – M. o výměře 30 m², zemědělské pozemky v Jihočeském kraji o výměře do 10 ha a osobní automobil značky Kia Venga, rok výroby 2011. Navrhovatel nemá žádné dluhy ani půjčky, jeho celkové výdaje se pohybují ve výši cca 5.600 Kč měsíčně.

[3] Krajský soud shledal, že prohlášení navrhovatele o vlastnictví uvedených nemovitostí sice ještě nemusí znamenat nutný závěr o schopnosti hradit soudní poplatek, na druhou stranu však vlastnictví těchto nemovitostí nasvědčuje tomu, že navrhovatel disponuje prostředky, z nichž tyto nemovitosti udržuje, případně mu z nemovitostí plyne určitý výnos. S ohledem na to soud dospěl k závěru, že finanční zátěž v podobě zaplacení soudního poplatku 5.000 Kč za podaný návrh na zrušení opatření obecné povahy není ve výši, která by mohla mít za následek omezení přístupu navrhovatele k soudu.

[4] Ve vztahu k návrhu na ustanovení zástupce krajský soud shledal, že navrhovatel právního zástupce k ochraně svých práv nezbytně nepotřebuje, neboť podaný návrh obsahuje veškeré zákonné náležitosti a navrhovatel prokázal dostatečnou znalost právních předpisů i místních poměrů, aby byl schopen svá práva hájit sám. Za těchto okolností má krajský soud za to, že navrhovatel je v řízení schopen jednat samostatně, neboť prokázal dostatečnou orientaci v českém právním řádu a znalost institutů soudního řádu správního.

[5] Navrhovatel (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností. Stěžovatel namítá, že nedisponuje žádnými výnosy z bytu v Praze, nepronajímá jej a nikdy jej nepronajímal. Byt v posledních letech užívá převážně za účelem návštěv motolské nemocnice. Fakticky bydlí částečně jak na adrese trvalého bydliště, tak i v uvedeném bytě v Praze.

[6] Stěžovatel dále uvádí, že nemá žádné právnické vzdělání a není ani poučený laik. Tvrzení, že se dokáže obhájit sám, a že návrh netrpí žádnými vadami, sice považuje za lichotivé, ale má za to, že ustanovení advokáta by zvýšilo jeho šanci na úspěch. Má obavy, že by náklady řízení mohly být vysoké, a to zejména pokud se budou předvolávat svědci. Dále uvádí, že by mělo být přihlédnuto k tomu, že se jedná o přezkoumání územního plánu, tj. věc veřejnou.

II. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. [150/2002](#) Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 -19, v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je usnesení o neustanovení zástupce a neosvobození od soudních poplatků, se neuplatní § 105 odst. 2 s. ř. s. Stěžovatel tedy neměl povinnost být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Podle §36 odst. 3s.ř. s., „Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.“

[10] Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 -95, „nemá-li účastník dostatečné prostředky k úhradě poplatku, lze přihlížet i k jeho ostatnímu majetku včetně vlastnictví nemovitostí. Prohlášení žadatele o vlastnictví nemovitosti však samo o sobě ještě není dostatečným podkladem pro závěr o schopnosti uhradit soudní poplatek. Znamenalo by to totiž, že prostředky k úhradě poplatku mohou být ‚prostřednictvím‘ těchto nemovitostí získány. Tak tomu ovšem může být jen u osob, které nemovitosti vlastní za účelem obchodování s nimi, či za účelem jejich pronájmu. Plní-li však nemovitost účel nezbytného rodinného bydlení či rekreace, nelze po účastníku řízení spravedlivě žádat, aby zpeněžil či zastavil nemovitost kvůli zaplacení poplatku ve výši např. 2000 Kč s tím, že v případě úspěchu ve sporu bude tato částka v rámci nákladů přiznána. Z vlastnictví nemovitosti či více nemovitostí však na druhé straně lze soudit na to, že účastník má prostředky, z nichž tyto nemovitosti udržuje, či dokonce, že z těchto nemovitostí má určitý výnos. Vlastnictví nemovitosti, stejně jako jiných hodnotných věcí, tedy je jedním z hledisek, z nichž lze usuzovat na majetkové poměry, jakož i na prostředky, jimiž účastník disponuje. To však bude vždy záležet na konkrétních okolnostech, které nelze obecně konkretizovat.“

[11] Krajský soud v napadeném usnesení z citovaného usnesení rozšířeného senátu vycházel, ale nesprávně je aplikoval na zjištěný skutkový stav. Z usnesení vyplývá, že vlastnictví nemovitostí zásadně svědčí o schopnosti žadatele uhradit soudní poplatek, pouze pokud nemovitosti vlastní za účelem obchodování či pronájmu. Pokud žadatel nemovitost sám využívá, byť jen pro účely rekreace, nelze po něm spravedlivě požadovat její zpeněžení.

[12] Stěžovatel v posuzovaném případě doložil, že jeho jediným příjmem je invalidní důchod pro

invaliditu II. stupně ve výši 7.863 Kč měsíčně. Jeho měsíční výdaje potom činí 5.600 Kč. Je tedy zřejmé, že stěžovatel z nemovitostí, které vlastní (byt a pozemek), žádné výnosy nemá. Rovněž není zřejmé, že by stěžovatel na údržbu nemovitostí vynakládal nějaké prostředky nad rámec přiznaných měsíčních výdajů. Přestože tyto nemovitosti mají nepochybně určitou hodnotu a potenciál přinášet stěžovateli příjmy, nejedná se o prostředky, které by stěžovatel mohl bezprostředně využít k úhradě soudního poplatku. V kasační stížnosti stěžovatel přitom uvedl, že byt v Praze sám pravidelně využívá v souvislosti s léčbou svého onkologického onemocnění.

[13] Závěr krajského soudu, že v případě stěžovatele nejsou dány důvody pro osvobození od soudních poplatků, je proto nesprávný. Nejvyšší správní soud však ponechává na uvážení krajského soudu, zda v případě stěžovatele nepostačuje částečné osvobození od soudních poplatků.

[14] Nesprávný je dále také závěr krajského soudu, že v případě stěžovatele není ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[15] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. „Navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“

[16] Stěžovatel se u krajského soudu domáhá zrušení opatření obecné povahy – územního plánu, přičemž předmět takového řízení je právně i skutkově značně složitý. Pouze ze skutečnosti, že stěžovatel podal ve věci návrh se všemi náležitostmi, nelze dovozovat, že bude v tomto typu řízení schopný účinně hájit svá práva, a to např. v případě nařízení jednání. Je také třeba přihlídnout ke zdravotnímu stavu stěžovatele, tj. vážnému onkologickému onemocnění a invaliditě II. stupně, a jeho nepříznivé finanční situaci. Všechny tyto okolnosti nasvědčují tomu, že ustanovení zástupce je v případě stěžovatele potřebné k ochraně jeho práv.

III. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, ve kterém bude krajský soud vázán vysloveným právním názorem podle § 110 odst. 4 s. ř. s.

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní plán \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Restituce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zdravotní služby \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta](#)

- [Územní plán](#)